

PEIPSIÄÄRE VALLA ARENGUKAVA 2018–2030

Sisukord

Sissejuhatus	2
1. Peipsiääre valla arengueeldused	3
1.1. Valla asend ja ruumiline muster	3
1.2. Rahvastik	5
1.3. Arengu võtmetegurid	7
2. Strateegia	9
2.1. Arengufookused ja strateegia läbivad väärtused	9
2.2. Visioon ja strateegilised eesmärgid	9
2.3. Meetmed ja tegevused	10
2.4. Strateegiakaart	11
3. Arengukava rakendamine	13

Lisa 1: Valla hetkeolukorra lühiülevaade (eraldi dokument)

Lisa 2: Valla investeringute ja tegevuste kava (eraldi dokument)

Sissejuhatus

Ligi 5413¹ (01.01.2022 a) elanikuga Peipsiääre vald on Tartu maakonna omavalitsusüksus, mis moodustati 23. oktoobril 2017. aastal Alatskivi valla, Kallaste linna, Pala valla, Peipsiääre valla ja Vara valla ühinemise tulemusena. Omavalitsusüksuste ühinemisega muutus ka maakonnapiir, kui seni Jõgevamaale kuulunud Pala vald liitus Tartu maakonnaga. Valla eripäraks on külgnemine Peipsi järvega, rannajoon on enam kui 40 km pikk. Eriline on ka valla ajaloolis-kultuuriline taust, sh vanausuliste kogukond järveäärses piirkonnas.

Valla pindala on ligikaudu 652 ruutkilomeetrit. Territooriumilt on see Eesti keskmisest (mediaan 550 km²) veidi suurem omavalitsusüksus, rahvaarvult aga keskmisest (mediaan u 7700 elanikku) väiksem.

Käesolev dokument on ühinenud Peipsiääre valla esimene arengukava, kus määratletakse omavalitsusüksuse peamised arengusuunad järgnevateks aastateks. Arengukava koosneb

¹ Rahvastikuregistri andmed.

² Vabatahtlikult ühinesid Alatskivi, Peipsiääre ja Vara vald.

kolmest osast. Esimeses osas on kajastatud Peipsiääre valla arengueeldused, sealhulgas ruumilise arengu ja rahvastiku lühiülevaated ning valla arengut mõjutavad peamised tegurid. Teises osas on toodud valla arengustrateegia: väärtused, visioon, eesmärgid ja meetmed. Kolmandaks osaks on arengukava rakendamine, kus käsitletakse arengukava seiret ning seoseid investeeringute ja tegevuste kava ja eelarvestrateegiaga. Arengukaval on kaks lisa. Neist esimeses on toodud valla hetkeolukorra lühiülevaade ning teises investeeringute ja tegevuste loetelu, mis on aluseks eelarvestrateegiale.

Peipsiääre valla arengukava aluseks on võetud seniste omavalitsusüksuste arengudokumendid ning kolme valla ühinemisleping². Oluliseks allikaks on ka arengukava koostamise käigus korraldatud arutelud ja küsitlused.

1. Peipsiääre valla arengueeldused

1.1. Valla asend ja ruumiline muster

Peipsiääre vald paikneb Tartu maakonnas Peipsi järve ja Vooremaa vahel Peipsi madalikul. Vallakeskuse Alatskivi aleviku kaugus maakonnakeskusest Tartust on 40 km, Tallinnast 205 km ja Jõhvist 105 km. Peipsiääre vald piirneb põhjas Mustvee vallaga (Jõgevamaa), läänes Tartu vallaga, lõunas Luunja (ja teisel pool Emajõe Kastre) vallaga (kõik Tartumaa) ning idas u 40 km pikkuselt Peipsi järvega. Lisaks rannikualale ilmestavad valdavalt tasast maastikku peamiselt metsad, sood, põllud ja rohumaad. Vald asub mõnevõrra eemal suurematest liikumisteedest (joonis 1).

Joonis 1. Peipsiääre valla paiknemine

Peipsiääre vald moodustus 2017. aasta haldusreformi käigus Alatskivi valla (u 1300 elanikku), Peipsiääre valla (u 650 elanikku), Kallaste linna (u 800 elanikku), Vara valla (u 1800 elanikku) ja Pala valla (u 1100 elanikku) ühinemisel. Kokku ligi 5700 elanikuga valla territoorium on 652 ruutkilomeetrit.

Peipsiääre vallas on 89 asustusüksust, sh Kallaste linn, Alatskivi, Kolkja, Kasepää ja Varnja alevik, ning 84 küla, suuremad neist Koosa, Vara ja Pala. Valla lõunaosa on soine ja asustatud hõredalt. Asustus on tihedam Peipsi järve ääres Varnja alevikust põhja pool ning Aovere–Kallaste–Omedu maantee ümbruses. Enam kui pool rahvastikust elab kümnes suuremas asustusüksuses.

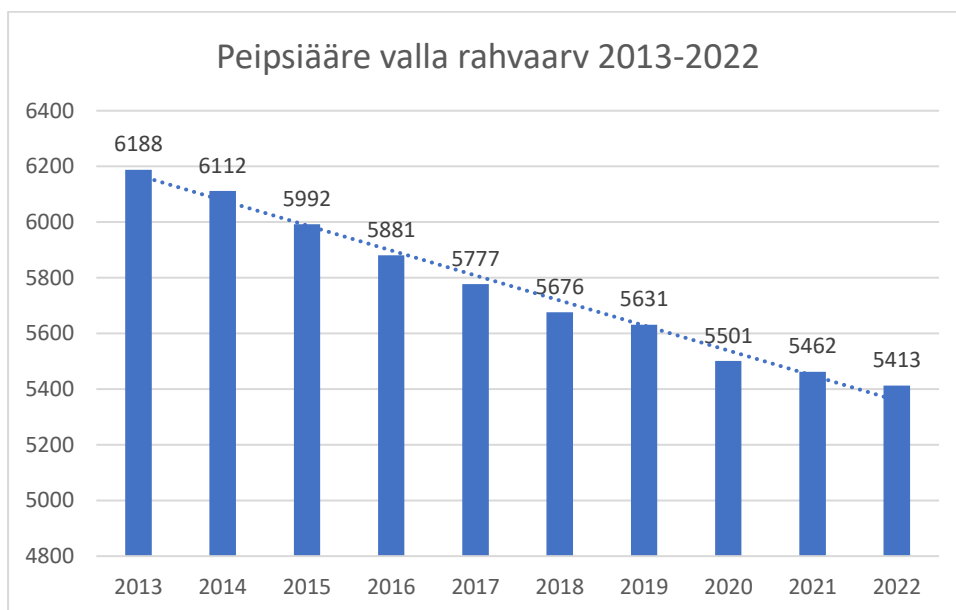
Peipsiääre vallal ei ole üht suurt eristuvat keskust. Tartu maakonna viimistlusjärgus planeeringu järgi on Tartu linn tugevaks tõmbekeskuseks kogu maakonnale. Peipsiääre vald paikneb maakonnakeskuse Tartuga seotuse poolest valdavalt siirdevööndis ehk 16– 30 protsenti elanikest on linnaga seotud eelkõige elu- ja töö- või õppimiskoha vahel liikumise kaudu.

Tartu ja Jõgeva maakonnaplaneeringutes on määratud hierarhia, mille järgi asuvad Peipsiääre vallas piirkondlik keskus Alatskivi alevik, kaks kohalikku keskust Kallaste linn ja Pala küla ning kolm lähikeskust: Koosa küla, Vara küla ja Kolkja alevik.

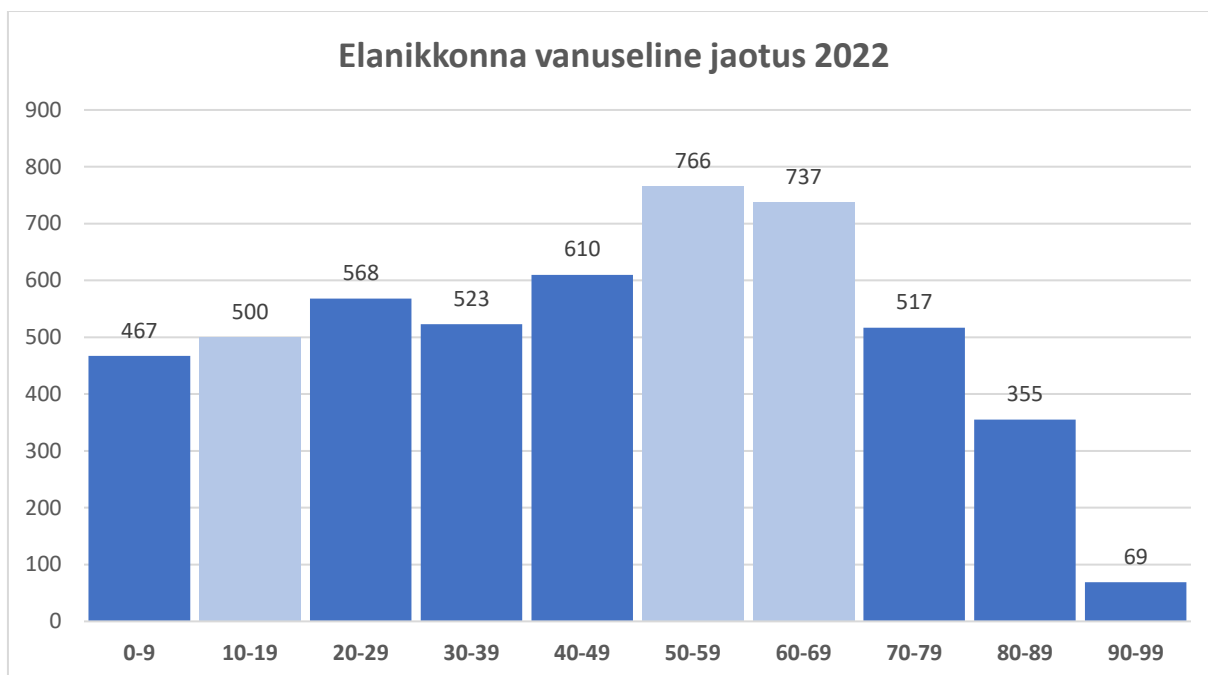
Teenuste tarbimist ja töötamist Tartus toetab nii suhteliselt lühike vahemaa kui ka transpordiühendused. Valla erinevates keskustes on kodu lähedalt võimalik saada valdav osa igapäevaelus vajalikke teenuseid: haridus, huvitegevus, sotsiaalteenused, perearst ja erasektori pakutavad teenused (kaubandus jms).

1.2. Rahvastik

Peipsiääre vallas elas rahvastikuregistri andmetel 2022. aasta alguseks 5413 inimest ehk umbes kümnendik Tartu maakonna maaomavalitsuste (ligi 55 000 elanikku) rahvastikust. Perioodil 2013–2022 on elanike arv vallas järjepidevalt vähenenud (joonis 2) , keskmiselt 1,5% võrra aastas.

Joonis 2. Peipsiääre valla rahvaarv 2013 - 2022 rahvastikuregistri andmetel.

Joonis 3. Elanikkonna vanuseline jaotus Peipsiääre vallas 2022 Statistikaameti andmetel

Loomulik iive on Peipsiääre vallas negatiivne. Perioodil 2018–2021 on aastas keskmiselt sündinud 52 (võrdluseks 2013–2017 sündis 45 last) ja surnud 94 inimest (võrdluseks 2013 – 2017 suri 100 inimest) ehk loomuliku iibe tagajärjel on rahvaarv vähenenud keskmiselt 48 elaniku võrra aastas. Summaarne sündimuskordaja on allpool rahvastiku taastevõimeks vajalikku taset. Rahvaarvu kahanemist vallas on võimendanud negatiivne rändeiive, mis 4 aasta peale kokku on -16 inimest.

2022. aastal moodustavad valla kogurahvastikust koolieelikud 6% (330 last), kooliealised 11% (569 last), tööealised 59% (3188 inimest) ning 65 aastased ja vanemad 24% (1326 inimest).

Peipsiääre valla rahvastik vananeb, madala sündimuse ja väljarände tagajärjel kuulub suurem osa elanikkonnast vanematesse vanuserühmadesse. Sugude suhe on võrdne. Vanuses 15–64 on meeste arv suurem, alates 65. eluaastast moodustavad enamuse naised, üle 80 aasta vanuseid naisi on juba kolm korda enam kui samas vanuses mehi.

Laste põlvkonnad on väiksemad kui vanemate põlvkonnad ning sündimuskordajat ja väljarännet arvestades jätkub sündide arvu langus ka tulevikus. Noorema vanusegrupi dünaamika mõjutab nõudlust alus- ja üldhariduse järele: nii lasteaia- kui ka koolikohtade tarve jääb lähitulevikus samaks või kahaneb veelgi praegusega võrreldes.

Tööealise elanikkonna suuremad vanuserühmad (50–59 ja 60–69 eluaastat) on enam kui kolmandiku võrra arvukamad tööturule sisenevatest vanuserühmadest (10–19 eluaastat) ehk järgnevatel aastatel jätkub tööealise elanikkonna kahanemine, samas kui eakate koguarv ja osakaal rahvastikus kasvab (joonis 3). See tähendab, et langeva maksutulu tingimustes tuleb tulevikus enam tähelepanu pöörata teenuste osutamisele eakale elanikkonnale.

Senise dünaamika jätkudes (keskmine elanike arvu langus umbes 100 inimest aastas) on vallas aastal 2025 elanikke umbes 5000 ning aastal 2030 umbes 4500. Seega lähtuvad järgnevate aastate olulisemad väljakutsed Peipsiääre valla jaoks just iibeprotsessidest ja rahvastiku vanusstruktuuri muutustest.

1.3. Arengu võtmetegurid

Peipsiääre valla arenguid mõjutavad järgnevatel aastatel mitmed väljakutsed. Samas on vallal ka spetsiifiline arengupotentsiaal, mille tulemuslik rakendamine võimaldab negatiivseid suundumusi aja jooksul vähemalt osaliselt muuta.

Elanikkonna vähenemine ja vananemine ning surve avalikele teenustele

Maapiirkondade elanikkond väheneb ja vananeb pea kõigis Eesti osades, aga ka paljudes teistes arenenud riikides. Peipsiääre valla elanike arv on viimastel aastatel kahanenud keskmiselt ligi 2% aastas. Rahvastik vananeb, lähimal kümnendil väheneb tööaliste osakaal ning märkimisväärselt suureneb eakate osakaal.

Elanike arvu vähenemine ning vananemine mõjutab omakorda vallas pakutavaid avalikke teenuseid. Lähemas perspektiivis tähendab see, et valla haridusvõrk vajab korrastamist, tõenäoliselt pole alushariduse pakkumine kuues kohas ning üldhariduse pakkumine viies kohas kestlik. Kaaluda tuleb asutuste ühendamist, aga ka kinnisvara optimeerimist. Haridusvõrgu korrastamise kõrval on lähtuvalt vähenevast nõudlusest vaja üle vaadata ka muud teenused. Seejuures peab arvestama, et optimeerimine võib kaasa tuua kogukonna vastuseisu, mistõttu ei saa otsuseid teha ilma põhjaliku analüüsi ning avatud diskussioonita.

Teenuste osutamise juures tuleb arvestada elanike liikumissuundi. Märgatav osa valla elanikest on igapäevaselt seotud Tartu linnaga, mistõttu on ka avalikke teenuseid korraldades otstarbekas järjepidev koostöö Lõuna-Eesti tõmbekeskusega.

Kultuurilise eripära hoidmine ja arendamine

Peipsiääre vald on kultuuriliselt eripärane piirkond. Vallas on ajalooliselt kolm erinevat kultuuriruumi: vene vanausulised, baltisaksa mõisakultuur ja eesti talupojakultuur sh Kodavere kultuur. Kultuuriruumi ilmestavad ka näiteks kirikud – piirkonnas on nii luteri ja õigeusu kirikud kui ka vanausuliste palvelad. Eelnevast tulenevalt räägib vallas arvestatav osa elanikkonnast emakeelena vene keelt, mida tuleb arvestada nii avalikke teenuseid pakkudes kui ka elanikkonda kaasates.

Ajalooline ning kultuuriline taust on osa igapäevasest majandustegevusest. Nii on näiteks sibulakasvatuse ning kalapüüki traditsioonilised valdkonnad, mille arendamine aitab ühtlasi säilitada kultuuriruumi. Lisaks on oluline Kodavere murraku elushoidmine.

Kultuuriline eripära võimaldab vallal eristuda teistest omavalitsusüksustest ning rakendada seda oma piirkonna turundamisel. Samas peab valla arengu keskmises olema eelkõige kohalik

elanikkond, mistõttu on kultuuri- ja ajaloopärandi hoidmine ning kõiki kogukondi arvestav loimimine valla üks olulisemaid ülesandeid.

Potentsiaali rakendamine rahvusvahelise Peipsiääre turismipiirkonnana

Enam kui 40 km pikkune rannajoon, hea looduskeskkond ning eripalgeline kultuuriruum loovad eeldused turismi jõudsaks arenguks vallas. Siin on võimalik elamusi pakkuda nii loodus-, ajaloo- ja kultuurihuvilisele turistile kui ka lihtsalt rannapuhkuse otsijale. Turismipotentsiaali rakendamise heaks näiteks on Sibulatee koostöövõrgustik, mis on juba kaheksa aastat tegelenud piirkonna tutvustamisega ning millest on praeguseks välja kasvanud üleriigiliselt tuntud kaubamärk. Vald on osa ka Peipsimaa Turismi koostöövõrgustikust, mis ulatub järve lõunaosast kuni Narva jõeni. Just välisriikides on Peipsi piirkonna ühine turundamine möödapääsmatu, kuna üks vald eraldiseisvalt ei moodusta piisavalt suurt sihtkohta. Valla üheks tunnusobjektiks on Alatskivi loss, mille arendamine külastusobjektina, aga ka kogukonna keskusena, on jätkuvalt valla prioriteete.

Peamiseks väljakutseteks turismi arendamisel on lisandväärtuse tõstmine ning hooajalisuse vähendamine. Seejuures on oluline, et valda lisanduks aasta läbi teenuseid pakkuvaid ettevõtteid (nt spaahotell vms), mis võimaldaks muu hulgas pakkuda teenuseid suurematele gruppidele. Arengukava perioodil on oluline vähemalt ühe Eesti mõistes arvestatava külastusobjekti lisandumine Peipsiääre valda või traditsioonilise ürituse väljaarendamine.

Vald saab turismisektori arengut toetada koostööd korraldades, taristut arendades (teed, kergliiklusteed, ujumiskohad, paadisillad, matkarajad jne), aga ka planeeringuid koostades. Seejuures on jällegi oluline leida tasakaal kohaliku kogukonna ja külastaja vahel, et säiliks piirkonna autentsus.

Hea elu- ja ettevõtluskeskkonna loomine

Negatiivsete rahvastikutrendide aeglustamiseks tuleb põhitähelepanu läbi elukeskkonna parendamise ja ettevõtluse arendamise suunata noortele ja peredele. Seejuures on oluline silmas pidada, et juba praegu töötab arvestatav osa valla elanikest väljaspool kodumavalitsust (eelkõige Tartus), mis tähendab, et head ühendused (teed, ühistransport) ning koostöö regioonikeskusega on ka valla arengu seisukohast äärmiselt olulised. Suur osa vallast on vaid pooletunnise autosõidu kaugusel Tartu linnast ja see saab olla oluliseks argumendiks uute elanike meelitamiseks valda. Vaieldamatult tähendab hea elukeskkond laiemalt ka heal tasemel kohalikke teenuseid, eelkõige alus- ja üldharidust, mille kvaliteet peab olema üheks valla põhifookustest.

Kohapealse ettevõtluse arengu puhul on tähtsad eelkõige kohaliku ressursi väärindav väiketootmine (puit, kohalik toit jms), turism (pärandkultuur, kultuur, kangatrükk, kunst, käsitöö jms) ja kalandus. Arvestama peab, et töötlev tööstus on küll suurema lisandväärtuse ja kõrgema palgatasemega, samas on valla puhul ka kohalik väiketootmine ning eri tegevusalade kombineerimine (nt kalandus, turism, põllumajandus) vaieldamatult oluline.

2. Strateegia

Peipsiääre valla strateegia lähtub praegustest väljakutsetest ja arengueeldustest. Strateegia aluseks on neljast komponendist koosnev raamistik, mis kokku moodustab ühe terviku (vt ka strateegikaart peatükis 2.3).

Visioon kirjeldab olukorda, mida soovitakse aastaks 2030 saavutada. Visioonis kirjeldatud seisundi saavutamist toetavad neli strateegilist eesmärki, mis on valla arengu põhisuundade aluseks järgnevatel aastatel. Iga eesmärk on sõnastatud soovitud seisundi kirjeldusena. Kõigi eesmärkide all rakendatakse kuni kolm meetet, mis toetavad eesmärgi saavutamist tegevuskavas kirjeldatud tegevuste ja investeeringute kaudu.

2.1. Arengufookused ja strateegia läbivad väärtused

Peipsiääre valla järgnevate aastate arengufookused on väärtustatud inimene ja suurepärase keskkond.

Peipsiääre valla strateegiat ja tegevuskava ellu viies arvestatakse läbivalt järgmisi väärtusi.

- Mitmekesisuse ja eripära väärtustamine – Peipsiääre vald hoiab ja arendab mitmekultuurilist kogukonda, eripärast elu- ja külastuskeskkonda, omanäolisi ja paindlikke teenuseid ning turismi- ja ettevõtlusvõrgustikke.
- Lõimumine ja koostöö – Peipsiääre vald toetab kogukondade lõimumist ning koostööd nii valla piires kui ka väliste partneritega.
- Tervise edendamine – Peipsiääre vald soodustab tervist edendavaid eluviise ja lahendusi nii oma asutustes, tegevustes kui ka investeeringutes.
- Keskkonnasäästlikkus ja tark majandamine – Peipsiääre vald lähtub kestlikest lahendustest nii oma asutustes, tegevustes kui ka investeeringutes.

2.2. Visioon ja strateegilised eesmärgid

VISIOON: Peipsiääre vald on soositud paik elamiseks, kultuurilise mitmekesisuse, unikaalse looduse, konkurentsivõimelise ettevõtluse ja elujõulise kogukonnaga.

Peipsiääre valla suurim väärtus on inimesed. Peipsiääre vallas on eluterve keskkond, terviklik taristu ning kvaliteetsed ja nüüdisaegsed avalikud teenused. Peipsiääre vald on nii Euroopast kui ka kaugemalt tulijatele hinnatud turismisihtkoht, kus pakutakse autentset külastuselamust aasta läbi. Valla ettevõtlus on loodushoidlik, tarkade töökohtadega, kohalikul potentsiaalil ja ressurssidel põhinev.

Visiooni poole liikumiseks on püstitatud neli strateegilist eesmärki.

E1: Peipsiääre vallas on kvaliteetsed ja nüüdisaegsed avalikud teenused, mis on kõigile kättesaadavad.

E2: Peipsiääre valla inimesed on väärtustatud.

E3: Peipsiääre vallas on meeldiv elukeskkond.

E4: Peipsiääre vald on autentne ja aasta läbi elamust pakkuv turismisihtkoht, kus on mitmekülgne ettevõtlus.

Eesmärkide saavutamiseks panustatakse läbivalt strateegilise ja kaasava juhtimise arendamisesse.

2.3. Meetmed ja tegevused

Strateegiliste eesmärkide saavutamiseks rakendatakse nelja meetet, millest igal on kuni kolm alammeetet. Need toetavad eesmärkide elluviimist ning neist lähtub ka valla tegevuskava.

Meetmete (M) abil soovitakse arengukava perioodil arendada vallas avalikke teenuseid (M1), kogukonda (M2), elukeskkonda (M3) ning turismi ja ettevõtlust (M4).

Eesmärgi 1 täitmiseks rakendatakse meetet 1: avalike teenuste arendamine.

Meede 1 jaguneb omakorda kolmeks: M1.1

– haridus ja noorsootöö,

M1.2 – kultuur, sport ja vaba aeg,

M1.3 – sotsiaalhoolekanne ja tervishoid.

Soovitud seisund

Valla pakutavad avalikud teenused on kvaliteetsed ning kõigile kättesaadavad. Valla haridusvõrk on optimaalselt korraldatud, kõigil valla koolidel on oma eripära või kallak. Toetatakse gümnaasiumiharidust soovivaid noori ning otsitakse võimalusi kutsehariduse taastamiseks piirkonnas. Keelekümblust ning pärimusõpet soodustatakse juba alushariduses. Huviharidus ja -tegevus ning noorsootöö on mitmekesised ja kättesaadavad kõigile soovijatele. Noored on kaasatud ning neil on võimalik valla arengus kaasa rääkida. Vallas on loodud head võimalused sportimiseks ning aktiivseks vaba aja veetmiseks. Kohalikku mitmekesisist kultuurielu ja ajalugu (sh kultuuripärandit) hoitakse, väärtustatakse. Säilitatakse kultuuriväärtusi ning korraldatakse valla mainet kujundavaid üritusi. Abivajajaid märgatakse ning toetatakse. Vallas on loodud paindlikud võimalused sotsiaalhoolekandeks. Rajatud on nüüdisaegne esmatasandi tervisekeskus ning seejuures panustatakse ka olemasolevate perearstikeskuste säilimisse. Toetatakse aktiivselt tervise edendamist.

Eesmärgi 2 täitmiseks rakendatakse meetet 2: kogukonna arendamine.

Soovitud seisund

Piirkonna kultuuriline eripära on hoitud ja väärtustatud. Toetatakse nii eri kogukondade kui ka põlvkondade vahelist lõimumist. Toimub aktiivne koostöö valla, kultuuriasutuste, külaseltside ja muude kodanikeühenduste vahel. Toetatakse pärimuskultuuri asjatundjate ja juhendajate erialast arengut. Korraldatakse eri kultuure tutvustavaid üritusi. Lagunevatele kultuuriväärtuslikele hoonetele, sh muinsuskaitsealustele hoonetele, on leitud otstarve. Valla kultuuri- ja vaba aja asutuste sh raamatukogude võrk on optimaalne.

Eesmärgi 3 täitmiseks rakendatakse meetet 3: elukeskkonna arendamine.

Soovitud seisund

Peipsiääre vallas on hea elada. Seda toetavad keskkonnahoidlik taristu ning atraktiivne avalik ruum. Tegeletakse valla teede rekonstrueerimise ja mustkatte alla viimisega ning rajatakse kergliiklusteid. Tänavavalgustusvõrk on kaasajastatud ning laiendatud. Ühisveevärk ja kanalisatsioon on arendatud välja ka Peipsi järve äärsetel tiheasustusaladel. Valla elanikud on keskkonnateadlikud ning hoiavad kohalikku loodust. Luuakse lisavõimalusi taastuvenergia kasutamiseks. Valla avalik ruum on kaunis ning ühtselt kujundatud. Asulate ajaloolisi ja miljööväärtuslikke alasid arendatakse ning säilitatakse. Avalikud rannad ning juurdepääs rannaladele on korrastatud ning viidastatud. Välja on arendatud avalikud paadisadamad ja muu toetav taristu. Vallas on vajadustele vastav ühistransport.

Eesmärgi 4 täitmiseks rakendatakse meede 4: turismi ja ettevõtluse arendamine.

Meede 4 jaguneb kaheks:

M4.1 – turismi edendamine, M4.2

– ettevõtluse soodustamine.

Soovitud seisund

Peipsiääre vald on autentne ning atraktiivne sihtkoht nii sise- kui välituristile. Peipsi-äärsed puhkealad on korrastatud ning välja arendatud. Vald toetab Peipsimaa arengut turismi piirkonnana. Valda on rajatud koostöös investoritega nüüdisaegne kaubanduskeskus ja spaa ning loodud mitmeid uusi kvaliteetseid turismitooteid ja -teenuseid, mis tagavad piirkonna külastatavuse aastaajast sõltumata. Turismiobjektid on viidastatud ning neid on külastajal lihtne leida. Vald toetab igati ettevõtlusega tegelemist ning ettevõtlusega alustamist. Seejuures toetatakse ja edendatakse kalandust, mahepõllundust, loomemajandust ja teisi tegevusalasid.

2.4. Strateegiakaart

Peipsiääre valla strateegia, strateegilised eesmärgid ja meetmed on kokkuvõtvalt kajastatud alloleval skeemil.

3. Arengukava rakendamine

Peipsiääre valla arengukava rakendamine käib p 2.3 määratletud meetmete ja arengukava lisa 2 toodud investeeringute ja tegevuste alusel. Konkreetseid investeeringuid kavandades lähtutakse eelarvestrateegiast ja valla aastaeelarves toodust.

Kord aastas (hiljemalt mais) vaatab Peipsiääre vallavalitsus arengukava üle ning esitab selle kohta aruande Peipsiääre vallavolikogule kinnitamiseks. Arengukava ülevaatamise käigus hinnatakse seatud eesmärkide poole liikumist ja tegevuste elluviimist ning tehakse vajadusel korrektuurid. Samuti tuleb valla arengukava üle vaadata strateegilisi dokumente uuendades või koostades (nt valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava, üldplaneering jms).

Arengukava seiret tehakse kolmel tasandil.

- 1) Elanike tagasiside küsitlus – kord aastas (aprillis) tagasiside ja ettepanekute kogumine vallaelanikelt. Selleks koostatakse elektrooniline ankeet ja ka paberkanal, mille abil luuakse võimalus esitada ettepanekuid arengukava täiendamiseks. Ettepanekutest lähtuvalt otsustab vallavolikogu hiljemalt septembriks, milliseid täiendusi arengukavasse tehakse. Tagasiside küsitluse juurde koostab vallavalitsus ülevaate eelmise aasta investeeringute ja tegevuste elluviimisest.
- 2) Peamiste makromajanduslike näitajate hindamine ja võrdlemine – valla peamisi näitajaid võrreldakse eelnevate perioodide ning referentsomavalitsustega iga-aastaselt koos majandusaasta aruande koostamisega. Võrdlusbaasiks võivad olla näiteks teised Peipsiäärsed omavalitsusüksused, nagu Mustvee vald, Alutaguse vald, Luunja vald, Kastre vald ja Räpina vald.

Võimalikud makromajanduslikud näitajad, mida võrreldakse:

- elanike arvu muutus (absoluutnumber, osakaal) – aastane võrdlus; • maksumaksjate arvu muutus (absoluutnumber, osakaal) – aastane võrdlus; • keskmine brutosissetulek elaniku kohta/maksumaksja kohta – aastane võrdlus.
- 3) Investeeringute ja tegevuste täitmise hindamine – igal aastal koostatakse ülevaade investeeringute seisust ehk valla arengukava lisa 2 täitmisest ning nn pehmete tegevuste elluviimisest (arengukava p 2.2).

Investeeringute ja tegevuste täitmist mõõdetakse nn valgusfoori meetodil:

- PUNANE – tegevust pole alustatud. Tegevuse suhtes pole midagi toimunud, puuduvad konkreetsed vastutajad, tähtajad ja ressursid.
- KOLLANE – tegevus on täitmisel (eraldi hinnang, kas plaanipäraselt või esineb kõrvalekaldeid).
- ROHELINE – tegevus on lõpetatud.

Hindamise järel rakendatakse vajadusel korrigeerivaid tegevusi tegevuskava tulemuslikuks täitmiseks.